

CONEIXEMENT DEL MEDI PROPER

A Sant Pol, viu el mar.

QUÈ CAL SABER DEL MAR DE SANT POL?

A Sant Pol, viu el mar

INTRODUCCIÓ

Parlar de pesca a Sant Pol és parlar de mar i fer-ho significa conèixer-lo.

Quan parlem de mar, parlem de fons i de vents, de senyes d'orientació i de zones, d'espècies que hi viuen, de marees i de biòtops, del temps i de la història d'un bocí de mar tan nostre, i tan amenaçat, com la Mediterrània.

Al Maresme les platges ocupen el seixanta-cinc per cent de la costa i no se'ns ha de fer pas estrany que s'hagin convertit en una important font de recursos econòmics.

Aquest quadern pretén presentar l'estudi del mar i de les espècies vegetals i animals que s'hi hostatgen.

EL MAR

El mar, ¿com n'haurien fruit de conèixer-lo els que no tingueren mai ocasió de fer-ho!.

Sempre igual i sempre diferent, immens i inabordable, constant i divers, transparent i enarborat, calmat i furiós.

El mar és l'aigua i el mar és el fons que creiem infinit. El mar són les ones i la sorra transportada per rius i rieres redistribuïda i dipositada per la dinàmica marina.

El mar és el fons, un fons no pas tot igual i del coneixement del mar se'n deriva la supervivència dels habitants que vivien a redós seu.

LES ONADES

El moviment del mar, degut especialment als vents, té la doble funció d'erosionar la platja i de generar un corrent lateral que transporta els materials sedimentaris cap el sud. Quan fa bon temps, cap a l'estiu, el mar diposita fortes quantitats de sediments i sorra i a l'hivern arrossega els sediments dipositats durant l'estiu de tal manera que no és pas agosarat parlar de platges a l'estiu i a l'hivern, de construcció i de renovació.

L'aigua al Maresme és més aviat tèrbola i això fa que a partir dels setanta metres ja no hi penetri el llum.

LA SORRA

La sorra de les platges és la conseqüència de l'arrossegament de les roques polvoritzades i transportades per rius i rieres i de l'acció del mar a més de l'aportació de restes de les parts dures dels éssers vius (closques, coralls,...).

Al Maresme, bona part de la sorra de les platges, abans que ports i espigons n'impedissin el seu llarg viatge fins a Barcelona, procedeix de les aportacions sobre tot de la Tordera.

Es tracta de sorra més o menys fina que configura una costa més aviat rectilínia i de perfils suaus.

EL FONS

De la mateixa manera que disposem de plànols, els pescadors, amb la seva experiència disposen d'informació de fondàries, esculls, tipus de fons,... i peixos que s'hi pesquen.

Els pescadors parlen d'un **fons fangós** quan és format per grans extensions on el que predomina es el fang amb alguna que altre roca o barra (seguit de roques)

Arenós si hi ha grans extensions, normalment properes a la costa, on el que predomina es la sorra amb alguna que altre roca o barra.

Rocós si el que predomina són les roques .

Fons **de còdols** si el que predomina es un barreja de closques de mol·lusc i de formacions rocoses .

Alguers referint-se a extensions on el que predomina son algues de tota mena . Aquest es l'habitat on es cria més peix de tota la Mediterrània . Cal que gaudeixin, doncs, d'especial protecció.

Taüts o zones de **penya-segats submarins** que poden arribar a grans profunditats

ECOSISTEMES MARINS

Quan parlem de la vida al mar ens cal fer-ho d'un gran nombre d'ecosistemes.

- **Zona d'esculls o trencall de les onades.**
Se la coneix com estrat supralitoral o mediolitoral i en ell no s'hi troben més que animals que s'alimenten de detritus i algunes algues.
- **Zona de marea** de zero a un metre de profunditat.
És on s'hi manifesta més visiblement la marea.
- **Zona costanera superior** fins als deu o vint metres. S'hi troben organismes bivalves com la tellerina i peixos com l'aranya, els rogers, ...
- **Zona costera inferior** des dels setanta fins als cent cinquanta metres de profunditat (estatge circalitoral)

és una bona zona per a la pesca on podem trobar-hi escamarlans, raps, lluç, galeres, ...

- **Zona profunda**, des del límit de la plataforma continental, des dels cent cinquanta fins a més de set-cents metres.

LA PRESSIÓ

La pressió és una de les dades meteorològiques que ens permet conèixer amb antelació el temps que farà i per tant les possibilitats de sortir a pescar sense por al “tràngol”. Quan la pressió és alta parlem d’anticicló (bon temps) i quan és baixa de borrasca (mal temps, vents, ones, ...)

ELS VENTS

Hem parlat anteriorment de la importància dels vents a la dinàmica marina i ara ens limitarem a situar-los i assenyalar-ne els seus noms.

INFLUÈNCIA DELS ASTRES

Les onades i les marees són els moviments marins més coneguts però n'hi ha d'altres com el moviment del planeta i la influència del sol i de la lluna que fan que aquesta gran massa d'aigua es trobi en continu moviment.

COM ENS ORIENTEM AL MAR?

L'orientació al mar s'ha fet històricament de diverses formes i actualment es fa per mitjà de satèl·lits i aparells com el GPS.

Nosaltres explicarem aquí el que significa orientar-se per mitjà de senyes o enfilacions.

ESPÈCIES MÉS FREQUENTS

A continuació us presentem un resum de les espècies més freqüents a la nostra zona que inclou tant la vegetació pròpia de les zones més properes a la platja com els animals que hi tenen el seu hàbitat.

VEGETALS

La vida a la platja o a la vora implica, degut a les característiques del terreny una forta adaptació per a viure en condicions prou dures.

La vegetació pròpia de platja, el fet de viure en un terreny sorrenc i sota exposició a una forta salinitat, a més de l'ús abusiu i estacional, fa que es tracti d'espècies en especial retrocés.

En algunes zones, Sant Pol n'és una, aquesta vegetació, per la seva raresa, gaudeix d'especial protecció per tal d'evitar-ne la seva desaparició com ha passat a la major part de la costa.

Entre les espècies cal destacar:

Aloc	Blet	Olivarda	Canya
Esbarzer	Oliba	Fonoll Marí	Lletsó Fi
Atzavara	Figuera de Moro	Panical	

ANIMALS

INVERTEBRATS

CRUSTACIS

Llagosta	Llamàntol	Escamarla	Gamba
Xuia	Petecaire	Pata	Pessic
Cranc aguda	Cabra	Nècora	Galera

MOL·LUSCS

Cargol punxenc	Comet	Cornet eriçonat	Orella de mar
Lapa	Baldufa	Baldufeta	Baldufa maga
Baldufa rugosa	Cargol cònic	Pada	Cargolí negre
Cargol serpentí	Caperutxa	Peu de pelicà	Nerita
Porcellana	Gra de cafè	Ballaruga	Elm granellos
Corn	Corn rugós	Nacra	Petxina pelegrí
Musclo	Ostra	Cor de bou	Petxinot

CEFAL.LÒPODES

Sèpia	Pop	Calamars	Canana
Canana blanca	Pop blanc	Castanyòns	morralet

EQUINODERMS

Astropecten Aurantiacus	Echinaster Sepositus	Asterina Gibbosa	Marthasterias Glacialis
Luidia Ciliaris	Anseropoda Membranacea	Ophiderma Longicauda	Paracentrotus Lividus
Dorocidaris Papillata	Echinus Acutus	Sphaerechinus Granulatus	Spatangus Purpureus
Holothuria Forskali	Stichopus Regalis	Cucumaria Planci	

TUNICATS

Phallusia Mamillata	Ciona Intestinalis	Microcosmus Sulcatus	Halocynthia papillosa
------------------------	-----------------------	-------------------------	--------------------------

ESPONGES

Leucosolenia Botryoides	Chodrosia Reniformis et al	Euspongia Officinalis	Axinella Damicornis
Tethya Lyncurium	Aplysina Aerophoba	Geodia Mulleri	Suberites Domuncula

MACROPLÀNCTON

Carinaria Mediterranea	Geryonia Proboscidalis	Pterotrachea Coronata	Cestus veneris
Leucosolenia Botryoides	Chodrosia Reniformis et al	Euspongia Officinalis	Axinella Damicornis

MICROPLÀNCTON

Sarsia	Leptomedusa	Nectochata larva	Zoea larva
--------	-------------	------------------	------------

VERTEBRATS

MAMÍFERS

Dofí Mular	Balena blava	Rorqual	Cap d'Olla
------------	--------------	---------	------------

AUS

Mascarell	Corb Marí	Gavià	Gavina
Xatrac	Gavot		

RÈPTILS

Tortuga llaüt	Tortuga Verda	Babana
---------------	---------------	--------

PEIXOS

Peixos pelàgics

Sardina	Seitó	Verat	Viso
Bonítol	Tonyina	Bonítol del nord	Palometa blanca
Sorell	Melva	Llisa	Espet
Talla-hams	Palomida	Alatxa	Peix espasa
Llampuga	Bonítol de ventre ratllat		

Peixos Bentònics

Gall	Clau	Aranya blanca	Aranya capsuda
Rata	Rap	Corvall	Resclot
Escorpora	Llubarro	Serra	Mero
Xerna	Juliola	Cinta	Roger de fang
Roger de roca	Llorito	Tord	lluç
Besuc	Calet	Pagell	Pagre
Cantara	Morruda	Dorada	Dèntol
Sard	Mabre	Variada	Pixotes
Llenguado	Rèmol	Turbo	Lluerna
Congre	Morena		

Taurons i rayes

Marraix	Tauró	Pelegrí	Gat
Moixina	Mussola	Mussola caralló	Peix martell
Milana	Vaca	v.clavellada	v.cardaira
Manta			

Peixos signàtids

Hippocampus Hippocampus	Hippocampus Guttulatus	Nerophis Maculatus	Syngnathus Acus
----------------------------	---------------------------	-----------------------	--------------------

CONEIXEMENT DEL MEDI PROPER

A Sant Pol, viu el mar

PER A SABER-NE MÉS:

Bibliografia

CAMPS i BILBENY, Francesc Xavier: *Guia del Mar al Maresme*. Natura-Actínia. Argentona, 1995.

PLA i MARCO, Ramon: *Imatges i Records de Sant Pol de Mar*. Barcelona, 2002.

PELAGIO i BRUALLA, Manel: *Les Rierades del Maresme*. Editorial Congrés. Barcelona, 1999.

Web

<http://smc.gencat.es/mar>

<http://www.geocities.com/capecanaveral/hangar>

http://www.uib.es/secc6/slg/gt/noms_peixos.html

Aquest material pretén donar a conèixer aspectes del medi proper de Sant Pol de Mar i pot ésser reproduït per qualsevol mitjà sempre que s'indiqui autoria i procedència.

© CEIP SANT PAU
C/Camp Balmanya, s/n
Sant Pol de Mar

Autor : **Ramon Tarridas i Sanclemente**